

Міністерство освіти і науки України
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
Природничий факультет
Кафедра методики навчання природничих дисциплін

СИЛАБУС

Вибіркового освітнього компоненту

Інформаційно-комунікаційні технології в шкільних курсах географії (ПП 1.07)
(назва, шифр)

освітньої програми Географія
галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія)
освітнього рівня бакалавр
4 курс, 8 семестр

Київ 2023 рік

I. Опис дисципліни

Навчальне навантаження з дисципліни		Методи навчання і форми контролю
Кількість кредитів - 3		Методи навчання: словесні (розповідь, лекція, бесіда, дискусія, пояснення, опис, інструктаж), наочні (мультимедійні презентації, ілюстрування і демонстрування наочних посібників, спостереження), практичні (виконання завдань СРС, моделювання, рольові ігри); дослідницькі методи; методи самостійної роботи; інтерактивні методи (мозковий штурм, мікрофон, маю власну думку, асоціативний куш, навчальний диспут тощо).
Загальна кількість годин – 90		
<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>	
Лекції		
12 год.	6 год.	
Практичні (семінарські)		
12 год.	6 год.	
Лабораторні		
-	-	
Самостійна робота		
66 год.	78 год.	
Співвідношення аудиторних годин і годин СРС		
1/3	1/6	
Тижневе навантаження (год.) - аудиторне: 2 год. - самостійна робота: 5 год.		Форма підсумкового контролю: залік
Мова навчання - українська		

Предмет вивчення навчальної дисципліни: зміст, структура і особливості сучасних інформаційно-комунікаційних технологій навчання та методика їх застосування в освітньому процесі з географії у 6-9 класах ЗЗСО.

Міждисциплінарні зв'язки: даний освітній компонент є узагальнюючим у системі фахової підготовки майбутніх учителів географії і ґрунтується на основних теоретичних, практичних та методичних положеннях базового курсу «Методика навчання географії у закладах загальної середньої освіти», а також використовує наявні зв'язки з педагогікою, особливо дидактикою, віковою психологією та географічними дисциплінами.

Мета і завдання навчальної дисципліни. Метою даного вибіркового освітнього компоненту є формування професійної компетентності здобувача, зростання його педагогічної майстерності, ознайомлення з сучасними електронними засобами і досвідом їхнього використання вчителями у навчанні географії у 6-9 класах ЗЗСО, закладання основ власної методичної системи для ефективної роботи в умовах НУШ. Головними завданнями при цьому є:

- формувати готовність студентів до роботи у ЗЗСО в умовах модернізації шкільної освіти;
- поглибити і розширити методичні знання майбутніх вчителів;

- розвинути інтелектуальні, творчі та комунікативні здібності студентів шляхом опанування техніки і методики сучасних форм організації навчальної діяльності учнів на уроках географії;
- активізувати пізнавальну діяльність студентів;
- навчити студентів створювати комфортні умови для цікавого навчання школярів на уроках географії;
- розвинути у студентів потребу самоосвіти і самовдосконалення.

II. Основні результати навчання та компетентності, які вони формують:

№	Результати навчання	Компетентності
1.	Розуміти науково-теоретичні та методичні основи сучасних інформаційно-комунікаційних технологій навчання.	Знання та розуміння предметної області (педагогіка) та області професійної діяльності.
2.	Усвідомлювати динаміку розвитку сучасних електронних засобів навчання та методику їх застосування на уроках географії.	Здатність вирішувати завдання в галузі педагогічних наук та методики навчання шкільної географії.
3.	Визначати місце сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому просторі з географії у ЗЗСО.	Здатність застосовувати і поєднувати теорії та методи психологічних та педагогічних наук.
4.	Самостійно / у групі комплексно опрацьовувати та аналізувати різні електронні засоби навчання і освітні платформи.	Здатність працювати як самостійно, так і в команді. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
5.	Застосовувати на уроках географії сучасні електронні засоби та освітні платформи.	Здатність до використання інформаційних технологій.
6.	Планувати й використовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології в освітньому процесі з географії у 6-9 класах.	Здатність до проєктування власної діяльності під час навчання географії учнів 6-9 класів ЗЗСО.
7.	Організовувати і впроваджувати в освітній процес з географії інноваційні моделі уроку, що забезпечують формування у школярів ключових компетентностей; формувати творчу особистість учня та активізувати його навчально-пізнавальну діяльність.	Здатність застосовувати знання у змінених та нових ситуаціях. Здатність застосовувати набуті знання та уміння для формування в учнів ключових компетентностей НУШ.
8.	Критично оцінювати дидактичні можливості різних педагогічних технологій для застосування на уроках географії, виокремлювати їх спільні та відмінні риси.	Здатність до критичного мислення та здійснення аналізу, синтезу та порівняння.
9.	Обирати та обґрунтовувати інформаційно-комунікаційні технології та конструювати навчальне заняття відповідно до обраної технології.	Здатність застосовувати загальну модель освітнього процесу з географії для планування та організації навчально-пізнавальної діяльності учнів.
10.	Здійснювати моніторинг навчальної діяльності учнів та керувати навчальним процесом з використанням зворотного зв'язку.	Здатність об'єктивно оцінювати школярів та залучати їх до обговорення результатів виконаних завдань.
11.	Впроваджувати в шкільну практику сучасні електронні засоби та перспективний досвід їх використання вчителями географії.	Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу. Здатність до навчання і самовдосконалення упродовж життя.

III. Тематичний план дисципліни

На вивчення освітнього компоненту відводиться 3 кредити ЄКТС 90 годин.

Назви модулів і тем	Кількість годин денна форма навчання					Кількість годин заочна форма навчання				
	ауд	лек	прак	лаб	срс	ауд	лек	прак	лаб	срс
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1. Теоретичні основи сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та особливості їх використання в шкільних курсах географії у 6-8 класах ЗЗСО										
Тема 1.1 Теоретичні основи сучасних інформаційно-комунікаційних технологій	4	2	2		10	2	1	1		13
Тема 1.2 Інновації у географічній освіті як необхідна умова розвитку НУШ	4	2	2		10	2	1	1		13
Тема 1.3 Сучасні електронні засоби навчання на уроках географії та їх дидактичні можливості	4	2	2		12	2	1	1		13
Тема 1.4 Електронні підручники, атласи і посібники з географії та прийоми роботи з ними	4	2	2		12	2	1	1		13
Тема 1.5 Мультимедійні засоби та ресурси в освітньому процесі з географії	4	2	2		10	2	1	1		13
Тема 1.6 Електронні освітні платформи та їх можливості для навчання географії	4	2	2		12	2	1	1		13
Разом:	24	12	12		66	12	6	6		78

IV. Зміст навчальної дисципліни за модулями і темами

Модуль 1. Теоретичні основи сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та особливості їх використання в шкільних курсах географії у 6-8 класах ЗЗСО

Тема 1.1 Теоретичні основи сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Сутність і особливості поняття інформаційно-комунікаційні технології. Концептуальна основа інформаційно-комунікаційних технологій.

Ідентифікація інформаційно-комунікаційних технологій. Критерії технологічності. Класифікація сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Тема 1.2 Інновації у географічній освіті як необхідна умова розвитку НУШ. Нові педагогічні та інформаційні технології в системі шкільної географічної освіти. Значення цифрових технологій для географічної освіти у НУШ. Підготовка вчителя до інноваційної професійної діяльності в організації освітнього процесу. ГІС-технології та їх використання в курсах географії у 6-9 класах ЗЗСО.

Тема 1.3 Сучасні електронні засоби навчання на уроках географії та їх дидактичні можливості. Значення, види і функції електронних засобів у навчальному процесі з географії. Дидактичні можливості сучасних електронних засобів навчання на уроках географії. Реалізація ігрової технології за допомогою електронних ресурсів. Приклади застосування електронних навчальних ігор на уроках географії. Застосування сучасних електронних засобів навчання на різних етапах навчального пізнання школярів. Поєднання різних електронних засобів під час вивчення географії у 6-9 класах.

Тема 1.4 Електронні підручники, атласи і посібники з географії та прийоми роботи з ними. Структурні складові сучасних електронних підручників з географії та прийоми роботи з ними. Електронні атласи з географії. Особливості застосування електронних тематичних карт в освітньому процесі з географії у 6-9 класах. Прийоми роботи з електронними картами на уроках географії. Електронні навчальні посібники з географії для учнів. Їх різновиди, змістове наповнення та методика застосування на уроках та під час самостійної роботи учнів.

Тема 1.5 Мультимедійні засоби та ресурси в освітньому процесі з географії. Сучасний стан організації навчання географії з використанням мультимедійних засобів у 6-9 класах ЗЗСО. Мультимедійна презентація – засіб формування навчального середовища на уроці. Види навчальних презентацій. Вимоги до створення навчальних презентацій. Алгоритм створення мультимедійних презентацій для уроків з географії. Навчальні мультимедійні презентації з елементами аудіо- та відеоінформації. Психолог-педагогічні умови ефективного використання мультимедійних презентацій на уроках географії.

Тема 1.6 Електронні освітні платформи та їх можливості для навчання географії. Змістове наповнення сучасних освітніх платформ та їх дидактичні можливості в умовах дистанційного навчання. Структурні особливості географічної складової освітніх електронних ресурсів. Відеоуроки з географії для дистанційного навчання. Організація перевірки навчальних досягнень школярів з географії за допомогою освітніх платформ. Створення електронних баз тестових завдань з географії для 6-9 класів. Методичні аспекти використання ресурсів освітніх платформ на уроках географії у ЗЗСО.

V. Завдання до самостійної роботи студентів та форми контролю за їх виконанням

№	Назви модулів і тем	Зміст завдань до СРС	Форми виконання/звітності
Модуль 1. Теоретичні основи сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та особливості їх використання в шкільних курсах географії у 6-8 класах ЗЗСО			
1	Тема 1.1 Теоретичні основи сучасних інформаційно-комунікаційних технологій	Значення сучасних інформаційно-комунікаційних технологій. Класифікація інформаційно-комунікаційних технологій. Скласти перелік сучасних інформаційно-комунікаційних технологій	Складання переліку переваг з аргументацією Таблиця з описовою характеристикою Опис 2-3 технологій
2	Тема 1.2 Інновації у географічній освіті як необхідна умова розвитку НУШ	Інноваційні зміни у географічній освіті НУШ. Підготовка вчителя до використання інновацій в освітньому процесі з географії. Можливості застосування ГІС-технологій на уроках географії.	Порівняльна таблиця з зазначенням конкретних змін Складання методичних порад Розроблення системи завдань для учнів 6-9 класів
3	Тема 1.3 Сучасні електронні засоби навчання на уроках географії та їх дидактичні можливості	Значення і види електронні засоби навчання географії. Приклади застосування електронних навчальних ігор на уроках географії. Застосування сучасних електронних засобів навчання на різних етапах навчального пізнання школярів.	Описова характеристика Аналіз 3-5 електронних засобів для проведення конкурсів ті ігор на уроках географії Методичні рекомендації
4	Тема 1.4 Електронні підручники, атласи і посібники з географії та прийоми роботи з ними	Аналіз електронних підручників з географії. Особливості застосування електронних тематичних карт в освітньому процесі з географії. Електронні навчальні посібники з географії для учнів.	Опис методичних прийомів роботи з ними Перелік методичних рекомендацій Описова характеристика
5	Тема 1.5 Мультимедійні засоби	З досвіду застосування мультимедійних засобів у	Таблиця з переліком переваг і недоліків

	та ресурси в освітньому процесі з географії	ШКГ. Вимоги до створення навчальних презентацій з географії. Умови ефективного використання мультимедійних презентацій на уроках географії.	10-15 основних вимог Перелік методичних рекомендацій
6	Тема 1.6 Електронні освітні платформи та їх можливості для навчання географії	Відеоуроки з географії для дистанційного навчання у ЗЗСО. Організація роботи учнів з електронними тестами з географії у 6-9 класах на освітніх платформах.	Аналіз 3-5 відео уроків географії з описом Інструктаж з методичними рекомендаціями

VI. Контроль якості знань студентів

6.1 Форми і методи поточного контролю та критерії оцінювання знань студентів (розподіл балів за видами навчальної роботи студентів протягом семестру).

Форми і методи поточного контролю: усне опитування, перевірка письмових завдань СРС за змістом тем аудиторних занять, тестування, моделювання фрагментів використання різних педагогічних технологій на уроках географії, модульна контрольна робота, захист індивідуальних творчих проєктів.

Під час вивчення курсу здобувачі на кожному занятті отримують перелік завдань для СРС, виконання яких з кожної теми оцінюється в 10 балів. У межах модуля студенти виконують поточну тестову контрольну роботу, яка включає тестові завдання різних рівнів (на визначення однієї правильної відповіді, множинного вибору, на встановлення послідовності, на визначення відповідності) й оцінюється 10 балами. Протягом семестру за вибором та власним бажанням студент готує індивідуальне творче завдання, яке презентує і захищає перед одногрупниками й може набрати до 10 балів. Модульна контрольна робота з дисципліни передбачає завдання 2 рівнів: 1 рівень – теоретичні питання за змістом лекційних занять; 2 рівень – запитання прикладного характеру за змістом практичних занять. Модульна контрольна робота оцінюється в межах 30 балів.

За результатами роботи на аудиторних заняттях, виконання завдань для самостійного опрацювання, презентацій розроблених дидактичних матеріалів, фрагментів моделювання, захисту індивідуальних творчих завдань, тестових завдань, модульної контрольної роботи студенти накопичують певну кількість балів, відповідно до якої відбувається оцінювання їх навчальних досягнень з курсу.

6.2 Форми і методи підсумкового контролю та критерії оцінювання знань студентів. Наприкінці вивчення курсу студенти отримують залік за результатами накопичених балів за вказаними видами поточного контролю за 100-бальною

шкалою. У залікову відомість виставляється відповідна підсумкова кількість балів, що зазначена в електронному журналі на сайті університету.

VII. Інформаційні джерела для вивчення курсу

1. Александрович Т. З. Педагогіка співробітництва як необхідна складова сучасних технологій навчання [Електронний ресурс] / Т. З. Александрович, М. М. Малинка. – 2019. – Режим доступу до ресурсу: https://er.knutd.edu.ua/bitstream/123456789/16093/1/Aleksandrovych_T.%2C_Malynka_M._Pedagogy_of_cooperation_as_a_required_component_of_modern_teaching_technologies.pdf.
2. Бордовська Н. В. Технологія навчання у співпраці і в партнерстві [Електронний ресурс] / Н. В. Бордовська. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: https://stud.com.ua/88194/pedagogika/tehnologiya_navchannya_spivpratsi_partnerstvi#70
3. Вимоги до сучасного уроку. URL: https://mmk.edu.vn.ua/uploads/images/articles/philolog/bul_18.pdf (дата звернення 03.12.2022)
4. Вишнікіна Л.П. Компетентнісне навчання географії в основній школі: монографія. Л.П. Вишнікіна. – Полтава: ТОВ «АСМІ», 2017. 407с.
5. Енциклопедія педагогічних технологій та інновацій / Автор-укладач Н.П. Наволокова. – Х.: Основа, 2009. 176 с.
6. Загальна методика навчання географії: Підручник [з грифом МОНМС України] / О.М. Топузов, В.М. Самойленко, Л.П. Вішнікіна. – К.: ДНВП, 2012. 512 с.
7. Загальні засади педагогічних технологій. URL : <https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/10/%D0%9B%D0%B5%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F-1.pdf> (дата звернення 15.12.2022).
8. Ігрові технології на уроках. URL:<https://osvita.ua/school/method/technol/759/> (дата звернення 21.12.2022).
9. Інноваційні педагогічні технології у системі неперервної професійної освіти. Монографія / За ред. С. С. Вітвицької, доктора педагогічних наук, професора. Житомир: «Полісся», 2015. 368 с.
- 10.Класифікація педагогічних технологій: URL: <https://studfile.net/preview/2041279/page:8/> (дата звернення: 19.12.2022).
11. Коваленко Р. Комп'ютерний слайд-фільм з географії "Природні зони Африки» // Краєзнавство. Географія. Туризм (Перше вересня). 2003. № 8. С.19-21.
- 12.Муніч Н. Від комп'ютерного забезпечення до комп'ютерних технологій // Краєзнавство. Географія. Туризм (Шкільний світ). 2004. № 5. С. 5-9.
- 13.Педагогічні технології. URL : <http://lvschool2.org.ua/teacher/pedag-teh> (дата звернення 15.12.2022).

14. Педагогічні технології в підготовці вчителів: навчальний посібник / кол. авторів; за ред. І. Ф. Прокопенка. 3-є вид., допов. і переробл. Харків: ХНПУ, 2018. 457 с.
15. Педагогічні технології на основі особистісної орієнтації педагогічного процесу. [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://pedagogy.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/10/%d0%9b%d0%b5%d0%ba%d1%86%d1%96%d1%8f-2.pdf>.
16. Побережчик Т. Створення мультимедійних програм з географії // Краєзнавство. Географія. Туризм (Шкільний світ), 2004. № 29-31. С. 70-71.
17. Поняття про педагогічні технології. Їх сутність, загальна класифікація, фактори впливу на вибір педагогічних технологій. URL : <http://www.tsatu.edu.ua/ophv/wp-content/uploads/sites/13/lekcija-3.-ponjattja-pro-pedahohichni-tehnolohiyi.-yih-sutnist-zahalna-klasifikacija-factory-vplyvu-na-vybir-pedahohichnyh-tehnolohij..pdf> (дата звернення 15.12.2022).
18. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Концепції розвитку національної системи освіти в Україні на період до 2026 року" від 27.03.2019 р.
19. Проектна технологія. URL : <https://studfile.net/preview/5511894/page:26/> (дата звернення: 20.12.2022)
20. Ротаєнко П. Комп'ютер у навчанні географії // Краєзнавство. Географія. Туризм (Шкільний світ), 2003. № 12. С. 7-9.
21. Сисоєва С.О., Кристопчук Т.Є. Методологія науково-педагогічних досліджень. Рівне: Волинські обереги, 2013. 360 с.
22. Сутність ігрових технологій навчання та їх роль в удосконаленні освітнього процесу. веб-сайт. URL: <https://vseosvita.ua/library/sutnist-igrovih-tehnologij-navcanna-ta-ih-rol-v-udoskonalenni-osvitnogo-procesu-175181.html> (дата звернення 21.12.2022).
23. Сучасні методи навчання. URL: <https://naurok.com.ua/suchasni-metodi-navchannya-164376.html> (дата звернення: 23.10.2022).
24. Технологія проектного навчання. - Педагогіка - Навчальні матеріали онлайн. URL: https://pidru4niki.com/1169032835499/pedagogika/tehnologiya_proektnog_o_navchannya (дата звернення: 20.12.2022).
25. Технологія формування творчої особистості. URL: <https://studfile.net/preview/5511894/page:28/> (дата звернення: 20.12.2022).
26. Шатковська Г. І. Педагогічні технології фундаменталізації навчання. *Науковий вісник*. 2011. № 22. С. 193-196.
27. Що таке компетентнісний підхід у навчанні. *Нова українська школа*: URL: веб-сайт <https://nus.org.ua/questions/zo-take-kompetentnisnyj-pidhid-u-navchanni-vidpovidaye-derzhavna-sluzhba-yakosti-osvity/> (дата звернення 09.10.2022).
28. Юхимович О. Використання комп'ютерної техніки під час вивчення географії // Географія та основи економіки в школі, 2003. №5. С.16-20.

- 29.15+ інтерактивних сервісів з географії, які допоможуть урізноманітнити дистанційне навчання. веб-сайт. URL: <https://osvitanova.com.ua/posts/3575> (дата звернення 03.12.2022).
30. International Charter on Geographical Education. URL: https://www.google.com/url?sa=t&source=web&rct=j&url=https://www.igu-cge.org/wp-content/uploads/2019/03/IGU_2016_eng_ver25Feb2019.pdf&ved=2ahUKEwiT4eGO7dL6AhUKMewKH XW1DZwQFnoECA8QAQ&usg=AOvVaw1osZkczZKOomx5TgshEa3U (дата звернення 09.10.2022).

VIII. Інформація про викладача

Викладач	Лекційні заняття	Практичні заняття
Прізвище, ім'я, по батькові	Кобернік Сергій Георгійович	Кобернік Сергій Георгійович
Профіль викладача на сторінці кафедри	Кафедра методики навчання природничих дисциплін природничий факультет	Кафедра методики навчання природничих дисциплін природничий факультет
Електронна адреса	sgkobernik@ukr.net	sgkobernik@ukr.net
Контактний телефон	(044) 239-30-25	(044) 239-30-25
Інформація про консультації (день, час, ауд)	Середа, 12.30, ауд. 43	Середа, 12.30, ауд. 43

IX. Організаційні вимоги з вивчення освітнього компоненту

9.1 Вимоги до роботи студентів під час проведення навчальних занять з курсу (відвідування занять, етика поведінки під час занять, відпрацювання пропущених занять тощо). На аудиторних заняттях з даного курсу студенти активно взаємодіють з викладачем і один з одним. Постійно здійснюється зворотний зв'язок, створюються проблемні ситуації, використовуються елементи групової та індивідуальної навчально-пізнавальної діяльності. За умови, якщо студент не присутній на занятті, він має виконати всі завдання аудиторної і поза аудиторної самостійної роботи і надати їх на перевірку або скласти їх викладачу в час, відведений для консультацій

9.2 Вимоги до академічної доброчесності студентів. Студенти з першого заняття попереджаються про відповідальність за плагіат і порушення авторського права. Виконуючи різні види завдань самостійної роботи з даного освітнього компоненту студенти завжди вказують використані джерела й роблять коректні посилання на авторів та їх праці. Щоб уникати запозичень і списування до більшості завдань СРС передбачено різні варіанти і власні аналітичні

узагальнення та висновки. До всіх тем курсу також запропоновано творчі проекти на вибір студента. Якщо виявляються подібні роботи у різних студентів з однієї групи відповідні бали за цей вид діяльності не нараховуються або анулюються.